

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора

Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка

Семенюк О.А.

«28» грудня 2020 року

ВИСНОВОК

Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка щодо дисертації Назарука Сергія Леонідовича на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності прокуратури України та провідних країн Європейського Союзу: порівняльне дослідження», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка від 26 вересня 2016 р., протокол № 3

ВИТЯГ

з протоколу засідання фахового семінару кафедр державно-правових дисциплін та адміністративного права, галузевого права та правоохоронної діяльності Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка від «24» грудня 2020 року.

Присутні:

доктор юридичних наук, професор Соболев Є.Ю., доктор юридичних наук, професор Манжула А.А., доктор юридичних наук, професор Кондратенко В.М., кандидат юридичних наук, доцент Сокурченко О.А., доктор юридичних наук, професор Гриценко В.Г., кандидат юридичних наук, доцент Юрах В.М., кандидат юридичних наук, доцент Драгоненко А.О., кандидат юридичних наук, доцент Окопник О.М. *(науковий керівник)*.

З присутніх – 4 доктори юридичних наук та 4 кандидати юридичних наук – фахівців за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження Назарука С.Л. на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності прокуратури України та провідних країн Європейського Союзу: порівняльне дослідження», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» щодо

його рекомендації для попереднього розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Доповідь здобувача ступеня доктора філософії Назарука С.Л. на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності прокуратури України та провідних країн Європейського Союзу: порівняльне дослідження», поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право».

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету, завдання, методологію, охарактеризував об'єкт та предмет дослідження, виклав основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист, вказав науково-практичну значущість роботи, зазначив про впровадження результатів дослідження.

Автором обґрунтовано, що актуальність вказаного дослідження обумовлена недостатнім станом наукової розробленості означеної проблематики, як в площині наукового так і практичного значення. Наголошено, що вагового значення дисертаційна робота набуває у зв'язку із вступом в дію норм нового Закону України «Про прокуратуру» та пов'язаного і цим процесом колізійності чинного законодавства.

Констатовано, що незважаючи на те, що юридичну природу змісту адміністративно-правового забезпечення у різний час в тій чи іншій мірі висвітлювали у своїх працях ряд науковців, проте, детальне монографічне порівняльне дослідження адміністративно-правового забезпечення діяльності органів прокуратури України через призму порівняння з провідними державами ЄС здійснено вперше.

Зроблено висновок, що зазначена проблема до теперішнього часу не дістала достатнього наукового вирішення.

Підкреслено, що у даній праці уперше здійснено комплексний, змістовний та детальний аналіз змісту адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України шляхом здійснення порівняльного дослідження з діяльністю прокуратур провідних країн – членів європейської співдружності, обґрунтовано конкретні шляхи вдосконалення роботи прокуратури України, за рахунок впровадження позитивного досвіду функціонування зразків кращих прокуратур європейських країн.

Структура та обсяг дисертації зумовлена метою і логікою дослідження та складається з анотації державною та англійською мовами, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

По завершенню доповіді Назарука С.Л. присутніми були поставлені такі **запитання:**

Гриценко В.Г.: Сергій Леонідович, у дисертаційній роботі Ви вказуєте на те, що реформа прокуратури, яка наразі відбувається у нашій країні, обумовлена насамперед необхідністю зміни формату зазначеного органу та приведення його у відповідність європейським стандартам. У даному

контексті можете зазначити, які реальні кроки у цьому напрямі вже на сьогодні зроблено?

Відповідь: Дякую за запитання. Насамперед, це звичайно ухвалення в 2014 році нового, чинного на сьогодні Закону України «Про прокуратуру», необхідність прийняття якого зумовлена потребою реформування прокуратури, удосконалення функцій, форм та методів її роботи, введення у практичну діяльність нових інституцій, таких як прокурорське самоврядування, кваліфікаційно – дисциплінарна комісія прокурорів, проведення щорічних перевірок добросовісності прокурорів, тощо.

Водночас, вказаним Законом внесено не тільки низку важливих системних змін у діяльність органів прокуратури, але й закріплено низку новел, які наближають прокуратуру України до вимог європейського співтовариства.

Також, ще одним із кроків на шляху до дієвості зазначеного наглядового відомства у відповідності до європейських стандартів стало запровадження роботи Консультативної ради, яка діє на підставі Положення про Консультативну раду, затвердженого наказом Генерального прокурора України 29 жовтня 2014 року.

Таким чином, можна констатувати, що ухвалення в 2014 році Закону України «Про прокуратуру» стало важливим етапом на шляху реформування органів прокуратури України, особливо у зв'язку із реалізацією європейських прагнень нашої держави. Водночас, слід зазначити, що на теперішній час реформування органів прокуратури України ще триває. Однак, вже зараз можна констатувати впевнений курс даного органу до функціонування у площині кращих практик зарубіжних прокуратур.

Кондратенко В.М.: У своїй роботі Ви пропонуєте власне, авторське визначення методів діяльності прокуратури, прокоментуйте його, будь ласка?

Відповідь: Дякую за запитання. Проведені у даній дисертації дослідження дають підстави констатувати, що під методами діяльності прокуратури слід розуміти способи впливу та прийоми, притаманні прокуратурі, визначені Конституцією України та законодавством, у процесі реалізації покладених функцій з метою захисту прав, свобод людини та інтересів держави. При цьому, у дослідженні запропоновано до методів прокуратури віднести: 1) примусовий, суть якого полягає у здійсненні нагляду за додержанням законів правоохоронними органами, відповідно до чого прокурор може видавати обов'язкові для виконання письмові вказівки останнім; ініціювати застосування заходів пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян; 2) договірний - прокурор може залучати на добровільній основі, у тому числі на договірних засадах, кваліфікованих спеціалістів та експертів з будь-яких установ, організацій, контрольних і фінансових органів; може брати участь у прокурорському самоврядуванні для вирішення питань внутрішньої діяльності прокуратури у порядку, встановленому законом тощо; 3) превентивний - здійснення нагляду прокурором за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство та повноваження щодо

нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень,
4) заохочувальний - різні методи заохочення як майнового так і немайнового характеру.

Сокуренко О.А.: Можете конкретизувати, які саме зміни Ви пропонуєте внести до Закону України «Про прокуратуру» в частині функціонального наповнення?

Відповідь: З метою приведення до конституційних вимог чинного законодавства у цій роботі запропоновано внести зміни до ч. 1 ст. 2 (Функції прокуратури) та до ст. 22 («Підтримання державного обвинувачення в суді») Закону України «Про прокуратуру».

Соболь Є.Ю.: У Вас назва теми дисертаційного дослідження звучить так: «Адміністративно-правове забезпечення діяльності прокуратури України та провідних країн Європейського Союзу: порівняльне дослідження». Наразі Вами проведено відповідне дослідження у зв'язку з чим до Вас логічне запитання: Чи можете Ви, за результатами проведеного дослідження сформулювати визначення адміністративно-правового забезпечення прокуратури?

Відповідь: Дякую за запитання. Під адміністративно-правовим забезпеченням прокуратури слід розуміти регламентовану нормами адміністративного права діяльність, спрямовану на реалізацію покладених на прокуратуру функцій та повноважень, з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави.

Юрах В.М.: Сергій Леонідович, зразки функціонування яких прокуратур провідних країн Європейського Союзу можна взяти за орієнтир для першочергових кроків у побудові прокуратури нашої держави, яка б відповідала європейським стандартам?

Відповідь: Дякую за запитання. За нинішніх тенденцій розвитку України як правової та демократичної країни, пріоритетним завданням є становлення держави як достойного члена європейської спільноти. Безумовно, за лічені роки незалежності модернізувати систему прокуратури в Україні відповідно до європейської моделі країн, що розвивались як самостійні держави упродовж багатьох століть, досить проблематично. Більше того, складність швидкого трансформування в країну з європейськими цінностями полягає в тому, що Україна успадкувала організаційно-правову модель централізованої системи прокуратури від СРСР із усіма наявними їй недоліками та перевагами.

Разом із цим, наразі можна стверджувати, що наша держава поступово відходить від моделі прокуратури часів СРСР. Ліквідація функції нагляду за додержанням і застосуванням законів, запровадження прокурорського самоврядування, визначення нового порядку призначення та звільнення прокурорів, зміна системи прокуратури, введення Єдиного реєстру досудових розслідувань, запуск пілотного проекту системи електронного кримінального провадження ecase - безумовно є тими чинниками, які наближають прокуратуру України до вимог європейського співтовариства. Однак, про повне перезавантаження системи органів прокуратури та

приведення її у відповідність до європейських стандартів на даний час говорити зарано.

У рамках Європейського Союзу об'єднано країни, які належать до двох великих правових сімей сучасності: романо-германської (континентальної) та англосаксонської (загального права), що відрізняються за деякими важливими критеріями. Дані відмінності обумовлені, насамперед, відмінностями культур і традицій.

У кожній країні Європейського Союзу органам прокуратури притаманна своя специфіка. Крім цього, існують значні розбіжності в характері стосунків з органами виконавчої влади (від підпорядкування до повної незалежності), а також у стосунках між прокурорами та суддями (в одних країнах вони становлять єдину систему, в інших - відокремлені).

У різних країнах Європейського Союзу прокуратура існує незалежно від того віднесена вона до якоїсь гілки влади чи є повністю самостійною. Тобто, на сьогодні єдиної моделі існування прокуратури не вироблено. Органам прокуратури тієї чи іншої держави ЄС притаманна своя специфіка, яка пов'язана із низкою чинників, зокрема: сформованими історичними традиціями, особливостями правового менталітету народів, характері стосунків із органами виконавчої влади, судами, тощо.

Разом з цим, в контексті реформування органів прокуратури України цікавим для нашої країни може стати досвід Німеччини, де прокуратура на рівні із судом, не перебираючи на себе його повноваження здійснює захист суспільних інтересів.

Водночас, в Україні інститут прокуратури має власну історію становлення та успадковані правові традиції, а тому підхід до віднесення прокуратури до однієї з моделей прокуратур, які характерні провідним державам ЄС також має бути індивідуальним. При цьому, мають бути максимально враховані історичні чинники, потенціал, можливість розвитку та звичайно функціональна схожість відповідних прокуратур.

Зокрема, однією із нагальних проблем, залишається питання доцільності визначення місця прокуратури України в державному механізмі.

Такі демократичні європейські держави, як Бельгія, Іспанія, Італія, Нідерланди, Греція, Франція, Латвія, Болгарія, Румунія - обрали шлях віднесення прокуратури до судової гілки влади.

У низці держав прокуратура підпорядковується Міністру юстиції (Австрія, Бельгія, Данія, Франція, Нідерланди, Польща, Естонія). В Італії, Румунії прокуратура займає проміжне становище між виконавчою та судовою владою.

На сьогодні органи прокуратури України є незалежним органом державної влади, але останнім часом зроблено певні кроки, про які ми вже зазначали вище, які вказують на перспективу її можливого віднесення до судової гілки влади. Факт того, що законодавець відніс прокуратуру у той же розділ Конституції, що й суд - «Правосуддя», вказує на те, що у майбутньому не виключається можливість віднесення прокуратури до судової гілки влади.

Після відповідей на запитання було озвучено висновок наукового керівника – кандидата юридичних наук, доцента **Окопник О.М.**

У висновку зазначено про тематику опублікованих статей і апробацію результатів дослідження, а також дані про впровадження науково-обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України, зокрема, за рахунок внесення змін до чинного законодавства та направлення відповідних пропозицій.

Проведене дослідження відповідає вимогам актуальності, оригінальності підходу дослідження, а отримані результати характеризуються науковою новизною, яка полягає в тому, що дисертація є однією із перших у вітчизняній науці праць, в якій комплексно розкриваються питання вдосконалення адміністративно-правового забезпечення діяльності органів прокуратури України шляхом здійснення аналізу і запозичення відповідного досвіду провідних країн Європейського Союзу.

За період роботи над дисертаційним дослідженням здобувач проявив себе як сформований вчений, який проводить глибокі науково-правові дослідження, прагне до постійного поглиблення загальних наукових знань та знань у галузі права. Автором коректно визначені мета і завдання, об'єкт та предмет дослідження. Враховуючи зазначені елементи дослідження, дисертант достатньо ефективно і результативно застосував при обробці емпіричних матеріалів та теоретичних джерел існуючі в науці методи пізнання об'єкта і предмета дисертації. Ґрунтовний теоретичний аналіз поставленої проблеми в частині визначення адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури, вдале використання методів та організація дослідження, вміння здобувача знаходити ключові моменти, робити узагальнюючі висновки – свідчить про належний рівень виконаної наукової роботи.

Дисертаційне дослідження характеризується достатньо розгорнутою і, вдалою структурою, що дозволило зупинитись не лише на вивченні проблеми в цілому, але й на окремих її аспектах та виявити взаємозв'язки між ними. Питання аналізуються послідовно, показана їх обумовленість. Про обґрунтованість положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження адміністративно-правового забезпечення діяльності органів прокуратури свідчить опрацювання значного масиву наукових праць як вітчизняних, так і зарубіжних авторів, що супроводжувалось їх критичним аналізом і аргументацією власних позицій. На особливу увагу заслуговує проведений дисертантом глибокий та послідовний аналіз нормативно-правового забезпечення, а також структури механізму адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України і провідних країн Європейського Союзу. Дисертант критично оцінює положення окремих наукових робіт, при цьому, дотримуючись етики наукових дискусій, вступає у полеміку щодо думок, які видаються з тих чи

інших причин неприйнятними. Наукові результати дисертаційної роботи отримані особисто здобувачем.

У дисертації Назарука Сергія Леонідовича також є низка й інших позитивних моментів, що істотно вплинули на якість її змісту та на характер вирішення поставлених у ході дослідження завдань, що дозволило дисертанту досягти мети дисертаційного дослідження.

Робота є самостійним науковим дослідженням, містить власне розуміння автора щодо перспектив вдосконалення адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України за рахунок аналізу і запозичення відповідного досвіду провідних країн Європейського Союзу.

Основні положення та результати дисертації Назарука С.Л. відображено у шести наукових статтях, чотири з яких опубліковано у фахових виданнях України, дві – в наукових міжнародних виданнях, а також у трьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

В цілому висновки проведеного дослідження характеризуються науковою новизною. Кількість і якість висновків дисертанта свідчать про науковий характер дослідження, що відповідає освітньо-науковому ступеню доктора філософії. Принципові зауваження наукового керівника враховані та знайшли вирішення при доопрацюванні дисертаційного дослідження.

Враховуючи наведене, можна стверджувати, що висновки, сформульовані Назаруком С.Л. у розглянутому дисертаційному дослідженні мають характер новизни і роблять значний внесок у процес пізнання та розвитку проблем, які досліджуються.

У висновку науковий керівник зазначив, що дисертація Назарука С.Л. є завершеною та самостійною роботою, яка претендує на високу оцінку і може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій вченій раді.

Після цього слово було надано **рецензентам** наукової роботи:

Доктор юридичних наук, професор Гриценко В.Г. відзначив достатній фаховий рівень дисертаційного дослідження Назарука С.Л. виконаного на актуальну тему, істотне теоретичне і прикладне наукове обґрунтування висновків і пропозицій.

Розглянувши дисертацію та наукові публікації, у яких висвітлені основні наукові результати дослідження, встановлено наступне.

Дисертація є комплексним, порівняльним дослідженням адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України та провідних ЄС, проведеним із урахуванням нових ідей і тенденцій розвитку суспільних відносин у даній сфері, а також із визначенням напрямів удосконалення та підвищення ефективності роботи органів прокуратури нашої країни.

Актуальність вказаного дослідження обумовлена недостатнім станом наукової розробленості означеної проблематики як в площині наукового, так і практичного значення. Вагомого значення дисертація набуває у зв'язку із

вступом в дію норм нового ЗУ «Про прокуратуру» та пов'язаного з цим процесом колізійності чинного законодавства.

З огляду на те, що юридичну природу змісту адміністративно-правового забезпечення у різний час в тій чи іншій мірі висвітлювали у своїх працях ряд вітчизняних науковців, можна констатувати відсутність детального монографічного порівняльного дослідження адміністративно-правового забезпечення діяльності органів прокуратури України через призму порівняння з провідними державами ЄС, що є комплексним вирішенням цієї проблеми та стало основою дисертаційного дослідження Назарука С.Л.

Дисертаційне дослідження має безпосередньо зв'язок з відповідними науковими програмами, планами і темами, проведено у межах науково-дослідної роботи ЦДПУ ім. В.Винниченка. Емпіричну основу становлять матеріали юридичної практики, статистичні дані та відомості конкретних соціологічних досліджень у сфері діяльності прокуратур України та ЄС.

Належний рівень обґрунтованості та достовірності наукових положень дослідження забезпечено вдалим застосуванням загальнонаукових та спеціальних методів і прийомів наукового пізнання, що визначило логічну побудову дисертації та дозволило послідовно й науково обґрунтовано реалізувати мету і завдання дослідження.

У першому розділі здобувачем здійснено історико-правовий аналіз зародження, становлення та розвитку органів прокуратури в контексті адміністративно-правового забезпечення їх діяльності на теренах сучасної України, визначено особливості законодавчого регулювання діяльності прокуратури України, запропоновано під адміністративно-правовим забезпеченням прокуратури розуміти регламентований нормами адміністративного права комплексний процес, спрямований на створення всебічних умов належного функціонування органів прокуратури з метою повноцінної реалізації покладених на них функцій та повноважень.

Особливості механізму адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури викладено в другому розділі, де здобувач досліджує структуру цього механізму, пропонує до його елементів включити норми адміністративного права, що закріплюють права й обов'язки працівників прокуратури України, адміністративно-правові відносини, що виникають у процесі взаємодії органів прокуратури з іншими суб'єктами правоохоронної системи, пропонує авторське визначення методів діяльності прокуратури: примусового, договірного, превентивного та заохочувального, а також з метою приведення до конституційних вимог чинного законодавства внести конкретні зміни до ч.1 ст. 2 ЗУ «Про прокуратуру» щодо визначення функцій прокуратури та до ст. 22 цього Закону стосовно підтримання публічного обвинувачення в суді.

У третьому розділі Назарук С. Л. викладає свій погляд на спільні риси для всіх моделей прокуратур різних країн, законодавство у сфері адміністративно-правового забезпечення та наголошує на відсутності зацікавленості у розгляді справ, участі в судових процесах для захисту

інтересів держави, а також визначення гарантій незалежності з боку держави для ефективного виконання прокурорами своїх функцій.

Варто звернути увагу на пропозицію здобувача щодо доцільності впровадження практики забезпечення права звернення прокуратури до суду з позовом в інтересах громадян, зокрема пільгової категорії осіб, а також участі в судових процесах з метою захисту їх прав, свобод та законних інтересів.

Заслуговує на позитивну оцінку авторська думка щодо впровадження оптимального варіанта діяльності прокуратури України, а саме її функціонування при судовій гілці влади, особливо враховуючи той факт, що на сьогодні відповідні гарантії вже закріплено на конституційному рівні.

Автором рецензованої дисертації: обґрунтовано конкретні шляхи вдосконалення роботи прокуратури України за рахунок впровадження позитивного досвіду функціонування зразків кращих прокуратур європейських країн; виокремлено заходи та розкрито мету, що передбачено Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури», який набув чинності 25.09.2019 року; встановлено, що система форм і методів діяльності прокуратури, які відмінні між собою залежно від мети, наслідків, повноважень, тощо утворює процедурно-функціональний елемент адміністративного механізму забезпечення реалізації покладених на прокуратуру завдань; запропоновано авторське визначення механізму адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури.

Зміст дисертаційного дослідження засвідчує складність, наукову та практичну значущість вирішуваної проблеми. Структура роботи є логічною та вдалою. Висновки відповідають завданням підрозділів в повній мірі. Слід акцентувати увагу на тому, що зроблені автором висновки є достатньо обґрунтованими, аргументованими та характеризуються високим ступенем достовірності. У сукупності вони свідчать про цілісність проведеного наукового дослідження.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження з належним ступенем повноти були відображені здобувачем у наукових статтях, підготовлених та опублікованих у фахових виданнях України та міжнародних наукових виданнях, тезах доповідей на науково-практичних конференціях, кількість і якість яких відповідає вимогам щодо публікацій, зарахованих за темою дисертації.

Практична і теоретична значущість результатів дисертаційного дослідження полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес, можуть бути використані у науково-дослідній сфері, нормотворчій та правозастосовній діяльності, освітньому процесі.

Визначаючи актуальність проведеного дослідження, наукову новизну та високий теоретичний рівень, слід зазначити, що окремі визначення дисертації Назарука С.Л. потребують додаткової аргументації та носять дискусійний характер, а саме: посиляючись на удосконалення стандартів етичної поведінки працівників органів прокуратури шляхом введення на

національному рівні Кодексу етичної поведінки прокурорів, здобувачем не запропоновано внесення до нього конкретних змін та доповнень; здобувачем не повністю окреслені шляхи запозичення перспективного досвіду адміністративно-правового забезпечення прокуратур провідних держав ЄС та реальні можливості його використання в Україні; обґрунтування авторської пропозиції щодо методів діяльності прокуратури викладено не в змісті другого розділу, а конкретизується у висновках цього розділу.

Разом з тим, зазначені зауваження не впливають на високий рівень проведеного дослідження. Рецензована дисертація може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Доктор юридичних наук, професор Кондратенко В.М. відзначив високий науковий рівень дисертації Назарука С.Л.

Детальне ознайомлення з текстом дисертації Назарука С.Л. дає підстави стверджувати, що високий ступінь обґрунтованості й достовірності результатів дослідження забезпечено використанням низки загальнонаукових і спеціальних методів пізнання. Їхнє застосування визначає логічну побудову дисертації та дозволяє послідовно й науково обґрунтовано реалізувати мету та задачі, поставлені на початку дослідження.

Безсумнівною перевагою роботи є використання значного обсягу нормативно-правових актів, як законодавчих, так і підзаконних, загальнотеоретичних наукових праць вітчизняних і закордонних учених, розробок фахівців у галузі теорії держави й права, міжнародного та адміністративного права.

Дисертант поставив перед собою досить важливу мету у здійсненні порівняльного дослідження адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України та провідних держав Європейського Союзу і формулювання на його основі науково обґрунтованих рекомендацій та пропозицій щодо удосконалення законодавства у цій сфері на основі комплексного аналізу чинного законодавства нашої країни і держав-членів ЄС та практики його застосування, теоретичного осмислення наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених.

Аналіз змісту наукової роботи свідчить про самостійну, завершену, аргументовану, комплексну роботу і дозволяє констатувати високий науково-теоретичний та прикладний рівень проведеного дослідження. Вдала структурна побудова дисертації свідчить про науково вивірених та аргументований підхід до розв'язання поставлених завдань і досягнення мети цього дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів визначається тим, що дисертація є одним із перших комплексних досліджень, в якому на основі порівняльного дослідження ґрунтовно розкриваються ключові питання адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України та провідних країн ЄС. У результаті проведеного дослідження вперше

сформульовано визначення адміністративно-правового забезпечення прокуратури, під яким необхідно розуміти регламентований нормами адміністративного права комплексний процес, спрямований на створення всебічних умов належного функціонування органів прокуратури з метою реалізацію покладених на них функцій та повноважень, при цьому його необхідно поділяти на правові та не правові форми. На основі аналізу діяльності адміністративно-правового забезпечення органів прокуратури запропоновано авторське визначення методів діяльності прокуратури, під якими варто розуміти способи впливу та прийоми, притаманні прокуратурі, визначені Конституцією України та законодавством, у процесі реалізації покладених функцій з метою захисту прав, свобод людини та інтересів держави. До методів прокуратури віднесено примусовий, договірний, превентивний та заохочувальний.

Поряд із вищезазначеним, що в цілому засвідчує позитивну оцінку дисертації Назарука С.Л., у роботі необхідно звернути увагу на окремих дискусійних і недостатньо аргументованих положеннях. Зокрема у підрозділі 1.2. під адміністративно-правовим забезпеченням прокуратури запропоновано розуміти регламентований нормами адміністративного права комплексний процес, спрямований на створення всебічних умов належного функціонування органів прокуратури з метою реалізацію покладених на них функцій та повноважень. У цьому випадку доречно виглядає не лише формулювання загального розуміння означеної юридичної категорії, але й визначити та розкрити її ознаки та характерні особливості у контексті правотворчої та правозастосовної діяльності органів прокуратури. Окрім того, у підрозділі 3.3. автором доречно зауважено, що процес адаптації українського законодавства до європейських стандартів триває, але уповільнюється через об'єктивну різницю історичного, соціального та культурного розвитку правових систем. Натомість така адаптація є обов'язковою передумовою успішної реалізації європейських прагнень нашої країни. Водночас дисертантом не наведено конкретні шляхи адаптації українського законодавства до європейських стандартів з питань розвитку чинних механізмів адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України.

Оскільки вищезазначені зауваження мають переважно дискусійний характер, свідчать про складність та різноплановість аналізованої проблеми, на загальну позитивну оцінку дисертації Назарука С.Л. вони не впливають і не знижують її високий науковий рівень та практичне значення.

Висновки дисертації містять головні наукові результати, отримані дисертантом особисто, синтезують накопичену у змісті інформацію відповідно до сформульованих у вступі загальної мети і конкретних завдань.

На підставі вищенаведеного, дисертація Назарука Сергія Леонідовича на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності прокуратури України та провідних країн Європейського союзу: порівняльне дослідження» відповідає вимогам, які ставляться до дисертації та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту

на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Доктор юридичних наук, професор Соболев Є.Ю. у своєму виступі акцентував особливу увагу на глибокому змісті авторських визначень і висновків. Відзначив, що дисертаційне дослідження є теоретично і практично значущим. Підкреслив, що у процесі доповіді головних положень дисертаційного дослідження, а також під час відповідей на запитання, Назарук С.Л. продемонстрував знання нормативних та доктринальних джерел, на підставі яких була підготовлена дисертаційна робота, вміння їх узагальнювати, аналізувати, формулювати власні висновки.

Дисертаційне дослідження характеризується достатньо розгорнутою і, вдалою структурою, що дозволило зупинитись не лише на вивченні проблеми в цілому, але й на окремих її аспектах та виявити взаємозв'язки між ними. Питання аналізуються послідовно, показана їх обумовленість.

Зокрема, наголошено, що дисертаційна робота є одним із перших у сучасній вітчизняній юридичній науці комплексним, порівняльним дослідженням адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України та провідних країн Європейського Союзу, проведеним із урахуванням нових ідей і тенденцій розвитку суспільних відносин у даній сфері, а також із визначенням напрямів удосконалення та підвищення ефективності роботи органів прокуратури нашої країни.

Висновки дисертації містять головні наукові результати, отримані дисертантом особисто, синтезують накопичену у змісті інформацію відповідно до сформульованих у вступі загальної мети і конкретних завдань.

Дисертація загалом справила позитивне враження, актуальність повністю підкреслена здобувачем, робота вирізняється якісною науковою новизною та є дійсно затребуваною практикою. Позитивним моментом роботи є вміння автора обґрунтовувати власну думку, проводити наукову дискусію із вченими, послідовно, логічно та системно викладати матеріал.

Враховуючи вищевикладене, дисертація Назарука Сергія Леонідовича на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності прокуратури України та провідних країн Європейського Союзу: порівняльне дослідження» відповідає вимогам, які пред'являються до дисертації, та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття ступеня доктора філософії.

Доктор юридичних наук, професор Манжула А.А. у своєму виступі підтримав попереднього доповідача та відзначив, що у процесі підготовки за освітньою програмою спеціальності 081 Право, Назарук С.Л. повністю виконав індивідуальний навчальний план та набув всі необхідні теоретичні знання, уміння та навички, сформував усі належні компетентності дослідника, що є достатніми для розв'язання комплексних проблем у галузі професійної діяльності.

Тема роботи досить актуальна, зміст роботи вказує на те, що здобувач загалом успішно вирішив ті завдання, які ставив перед собою. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є однією з

перших у вітчизняній науці праць, в якій на основі порівняльного дослідження комплексно розкриваються питання адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України та провідних країн ЄС.

Встановлено, що співробітництво між країнами-членами Європейського Союзу у сфері правоохоронної діяльності здійснюється через Європол та Євроюст.

Зроблено висновок, що порівняльний аналіз діяльності органів прокуратури України та провідних європейських держав чітко засвідчив, що на теперішній час діяльність прокуратури нашої країни суттєво відрізняється, при цьому прокуратурі України, у деяких аспектах, притаманні спільні ознаки із окремими країнами ЄС.

Наголошено, що особливістю деяких провідних держав-членів Європейського Союзу є те, що прокуратура входить до однієї із гілок влади. В Україні зазначене питання залишається наразі відкритим для широкого кола дискусій. Встановлено, що у вказаному контексті відзначаємо позитивну практику функціонування прокуратур окремих країн ЄС, які діють в межах судової системи, а також звертаємо увагу на те, що у нашій державі проблематика віднесення органів прокуратури до судової влади також у свій час активно обговорювалась, а тому вважаємо за доцільне наголосити на даному аспекті та звернути увагу на необхідність вивчення питання щодо доцільності запозичення європейського досвіду і впровадження його у практичну діяльність нашої країни. З'ясовано, що сьогодні такий шлях обрали такі країни-члени Європейського Союзу як Франція, Італія, Іспанія, Бельгія, Болгарія, Греція, Нідерланди, Румунія, Латвія.

Вказано, що у ході здійснення порівняльного аналізу, окрему увагу приділено дослідженню поняття та змісту адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури.

Здобувачем опрацьовано значний масив літератури, який стосується теми дисертаційного дослідження, у тому числі нормативно-правові акти національного законодавства, зарубіжних країн та міжнародно-правові акти. Така їх кількість свідчить про високий рівень обізнаності Назарука С.Л. у питаннях, які досліджуються та відповідний рівень обґрунтованості зроблених висновків.

Зміст анотації відображає основні положення, висновки і результати дисертаційного дослідження.

Манжула А.А. підтримав рецензентів і зазначив, що дисертаційна робота Назарука С.Л. є оригінальним, самостійним, завершеним дослідженням, має наукову цінність та практичну значущість і може бути рекомендовано до розгляду на засідання спеціалізованої вченої ради.

Кандидат юридичних наук, доцент Сокурєнко О.А. наголосила на актуальності та значущості досліджуваної тематики, на достатній її розробленості.

Для дослідження обрана актуальна тема, яка має значне теоретичне і практичне значення. Під час написання застосовано ряд методів, обраних

автором з урахуванням специфіки поставленої мети, а також об'єкта і предмета дослідження.

В дисертації чітко сформульовано понятійно-категоріальний апарат дослідження. Відповідно до об'єкта та предмета визначено мету та завдання дослідження, які знайшли своє відображення та підтверджені у результатах роботи.

Зокрема, автором запропоновано під механізм адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури розглядати сукупність правових засобів, заходів і способів, за допомогою яких забезпечується функціонування й розвиток органів прокуратури а також їх взаємодії з іншими суб'єктами правоохоронної системи. До елементів механізму адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури здобувач включив норми адміністративного права, що закріплюють права й обов'язки працівників прокуратури України, адміністративно-правові відносини, що виникають у процесі взаємодії органів прокуратури з іншими суб'єктами правоохоронної системи та акти реалізації прав та обов'язків працівників органів прокуратури, що закріплюють і реалізують положення адміністративно-правових норм у процесі взаємодії з іншими суб'єктами правоохоронної системи.

Заслуговують уваги сформульовані у результаті проведеного дослідження нові положення, запропоновані особисто дисертантом та питання, що дістали подальшого розвитку.

Достовірність і обґрунтованість положень дисертації досягнута, насамперед, за рахунок застосування різних підходів і методів дослідження, а також вивчення значного масиву вітчизняної і зарубіжної літератури та нормативно-правових актів.

Сокурєнко О.А. підтримала рецензентів і зазначила, що дисертаційна робота Назарука С.Л. на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності прокуратури України та провідних країн Європейського Союзу: порівняльне дослідження» є оригінальним, самостійним та завершеним дослідженням, що має наукову цінність і може бути рекомендована до розгляду на засіданні спеціалізованої вченої ради.

Заслухавши і обговоривши доповідь Назарука Сергія Леонідовича, а також за результатами попередньої експертизи представленої дисертації на фаховому семінарі кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права та кафедри галузевого права та правоохоронної діяльності, прийнято наступні висновки щодо дисертації «Адміністративно-правове забезпечення діяльності прокуратури України та провідних країн Європейського Союзу: порівняльне дослідження»:

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації на тему: «Адміністративно-правове забезпечення діяльності прокуратури України та провідних країн Європейського Союзу: порівняльне дослідження»

Обґрунтування вибору теми дослідження. У статті 1 Конституції України поряд з іншими обов'язковими ознаками сучасної держави – суверенністю, демократичністю, соціальністю, незалежністю, зазначається, що наша країна є правовою. Творці сучасного Основного Закону України не випадково внесли дану ознаку в норму статті 1, оскільки лише за правової держави створюється така форма організації державної влади, за якої верховенство в усіх сферах життя належить правовому закону, при цьому, всі суб'єкти правових відносин – як державні органи так і юридичні особи та громадяни однаковою мірою відповідальні перед законом.

Наразі можемо із впевненістю стверджувати, що в умовах сьогодення наша країна перебуває на стадії формування дійсної, а не декларативної, правової держави, незважаючи на те, що з моменту прийняття Конституції України минуло майже четверть сторіччя.

Одним із державних органів на який покладено функції захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави, згідно Конституції України, є прокуратура. Саме від ефективності діяльності цього правоохоронного органу залежить стан дотримання законності в країні, гарантування і відновлення прав та свобод людини і громадянина, рівень довіри населення до діяльності державних органів тощо. Тому до діяльності органів прокуратури України завжди була прикута особлива увага суспільства, політикуму, інших державних органів та правозахисних неурядових організацій, адже вказаний орган є складовою державної влади, який інтегрований у правоохоронну систему країни. Відповідно, будь-які негаразди, пов'язані із діяльністю зазначеного відомства, обов'язково позначаються на функціонуванні державної влади і суспільства в цілому.

Останнім часом в Україні спостерігаються деякі проблеми у сфері діяльності прокуратури, які спричинені багатьма чинниками, серед яких можемо виокремити:

- постійні зміни вітчизняного законодавства, що регулює діяльність органів прокуратури, при цьому, існує об'єктивне погіршення якості законотворчості, що в окремих випадках супроводжується зростанням випадків законодавчих колізій;

- неформальне втягнення прокуратури у політичне життя держави, незважаючи на те, що це прямо заборонено законодавством, зокрема, Законом України «Про прокуратуру», в якому задекларована політична нейтральність прокуратури;

- непостійний процес реформування органів прокуратури, що зупиняється або змінює пріоритети у залежності від зміни політичного керівництва країни та інших зовнішніх факторів.

Цей перелік можна продовжувати, так як в державі, частина територій якої знаходиться в тимчасовій окупації, на частині іншої ведеться гібридна війна проти України, а суспільство час від часу турбують потрясіння, пов'язані із політичною і економічною кризами, поглибленням корупційних проявів в діяльності державних органів, що дає можливість виокремити значну кількість подібних чинників.

Одним із шляхів вирішення окреслених проблем, поряд з іншим, є наукове супроводження процесу реформування прокуратури України, який, на нашу думку, повинен відбуватися системно та мати чітку мету і засоби, а його ефективність повинна контролюватися на всіх етапах. Вагоме значення при цьому набуває сфера адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури, оскільки вона регламентована нормами адміністративного права і спрямована на реалізацію покладених на даний орган функцій та повноважень з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави. Саме від правильності обраного напрямку і цілей залежить кінцевий результат розпочатих реформ вказаного відомства.

Враховуючи прагнення України до вступу в Європейський Союз та розбудови правової держави важливим вбачається вивчення досвіду діяльності прокуратур країн-членів ЄС. По-перше, більшість з цих країн сьогодні вважається взірцем моделі демократичного устрою держави, переважно це країни так званої «сталого демократії», відповідно, діяльність прокуратури, як правоохоронного органу таких держав безумовно заслуговує на увагу. По-друге, важливо вивчити й досвід країн, які лише нещодавно отримали членство в європейській спільноті, в основному це держави Східної Європи, з метою запозичення позитивного досвіду або ж уникнення помилок і проблемних аспектів у процесі розбудови та реформування органів прокуратури, оскільки Україна має багато спільних рис і вихідних позицій з цими країнами. Саме все зазначене вище й доводить актуальність обраної теми дисертаційного дослідження.

У різні періоди розвитку науки адміністративного права проблематику поняття адміністративно-правового забезпечення досліджували О. Буханевич, Р. Ігонін, І. Ієрусалімова, Ю. Касараба, Ю. Корнєєв, О. Кузьменко, Н. Ракша, К. Степаненко та інші.

Питання змісту і співвідношення понять «забезпечення» та «правове забезпечення» вивчали у своїх працях К. Волинка, В. Демиденко, О. Домбровська, А. Олійник, А. Опалєв, М. Пучкова, І. Ростовщиков, О. Наливайко, К. Толкачев, А. Хабібулін.

Проблеми організаційного, правового та кадрового забезпечення прокуратури України вже стали предметом наукового пошуку представників різних галузей права, серед яких М. Бурбика, В. Гарашук, С. Ківалов, М. Косюта, А. Курись, М. Мичко, В. Панов, С. Подкопаєв, Г. Середа, М. Якимчук.

При цьому, власні бачення щодо юридичної природи змісту адміністративно-правового забезпечення діяльності органів прокуратури у

своїх роботах висвітлювали М. Івчук, О. Іщук, Є. Попович, С. Циганок, В. Шуба.

Дослідженню діяльності прокуратур держав Європейського Союзу в різні періоди і з різних ракурсів присвятили свої праці такі науковці як Р. Басараб, Н. Бенч, І. Бондаренко, Л. Грицаєнко, Ю. Грошевий, В. Гусаров, М. Іншин, С. Калижка, В. Кравчук, І. Марочкін, О. Медведько, Н. Наулік, С. Пепеляєв, П. Раєвський, Н. Рибалка, В. Рябцев, Р. Сопільник, В. Сухонос, В. Тацій, Ю. Шемшученко, В. Шишкін, П. Шумський, Т. Яцьків та інші.

Разом з тим, незважаючи на свою актуальність, на сьогоднішній день комплексне дослідження адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури нашої держави через призму порівняння з відповідною сферою діяльності прокуратур провідних країн ЄС, відсутнє.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження проведено в межах Пріоритетних напрямів розвитку правової науки на 2016-2020 роки, затверджених Національною академією правових наук України 03.03.2016, виконано відповідно до основних положень Стратегії розвитку прокуратури на 2021-2023 роки, затвердженої наказом Генерального прокурора від 16.10.2020 за №489, Стратегії боротьби з організованою злочинністю, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.09.2020 за №1126-р, наказу Генерального прокурора «Про створення робочої групи з питань розробки та впровадження системи індивідуального оцінювання якості роботи прокурорів і системи оцінювання якості роботи прокурорів» від 18.09.2020 за №455 із змінами, внесеними згідно із наказом від 16.11.2020 за №524, спільного наказу «Про затвердження Інструкції про порядок використання правоохоронними органами України інформаційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол» від 17.08.2020 за №613/380/93/228/414/510/2801/5; у межах науково-дослідної роботи Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка «Концептуально-методологічні засади правового регулювання процесу європейської інтеграції України» (державний реєстраційний номер 20 0116 U 006126). Тема дисертації затверджена Вченою радою Кіровоградського (Цentrальноукраїнського) державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (протокол від 26.09.2016 за №3).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є здійснення порівняльного дослідження адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України та провідних держав Європейського Союзу і формулювання на його основі науково обґрунтованих рекомендацій та пропозицій щодо удосконалення законодавства у цій сфері на основі комплексного аналізу чинного законодавства нашої країни і держав-членів ЄС та практики його застосування, теоретичного осмислення наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі основні завдання:

- розкрити генезу адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури на території сучасної України та Європейського Союзу;
- визначити поняття та зміст адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури;
- розкрити сутність та значення законодавчого регулювання адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури нашої держави та провідних країн ЄС;
- встановити особливості реалізації адміністративно-правових та організаційних форм і методів у сфері адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України ;
- з'ясувати поняття та структуру механізму адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України;
- надати характеристику функціонування механізму адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури провідних країн Європейського Союзу;
- розкрити та систематизувати перспективний досвід адміністративно-правового забезпечення прокуратури провідних держав Європейського Союзу та окреслити шляхи його запозичення;
- розглянути можливість співпраці з прокуратурами провідних країн-членів ЄС як однієї із форм підвищення ефективності адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури нашої держави;
- запропонувати напрями вдосконалення адміністративно-правового забезпечення діяльності органів прокуратури України за рахунок впровадження стандартів Європейського Союзу.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають під час адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України та провідних країн ЄС.

Предметом дослідження є адміністративно-правове забезпечення діяльності прокуратури України та провідних держав Європейського Союзу.

Методи дослідження. Методологія дослідної роботи ґрунтувалась на принципах єдності теорії й практики, дотримання об'єктивності щодо емпіричного вивчення предметів і явищ, а її основу склали сукупність загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, використання яких сприяло вирішенню сформульованих завдань і досягненню мети дисертаційного дослідження.

Зокрема, порівняльно-правовий метод дослідження використовувався при дослідженні та аналізі норм чинного законодавства, яке регулює діяльність прокуратури України та низки провідних країн ЄС (підрозділи 2.1-2.3, 3.1, 3.3), практики діяльності прокуратури у сфері правового захисту конституційних прав особи в нашій державі та за кордоном (підрозділ 3.1); соціологічний – у процесі збору та накопичення наукової інформації про об'єкт і предмет дослідження (розділи I-III); системно-структурний – під час аналізу адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури

України та провідних держав Європейського Союзу (підрозділи 1.3, 2.1-2.3, 3.1, 3.2); статистичний – для збору, вивчення та аналізу статистичних даних щодо діяльності суб'єктів адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України та країн-членів ЄС (розділи II-III), матеріалів юридичної практики (підрозділи 2.2, 2.3, 3.2); логіко-юридичний – для розробки науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства та відомчих нормативних актів у сфері адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури нашої країни та провідних держав Європейського Союзу (розділи II-III).

Нормативно-правову основу дослідження склали Конституція України, Закони України, нормативно-правові акти Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, галузеві накази Генерального прокурора, законодавство, яке регулює діяльність прокуратур країн-членів ЄС, чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також окремі документи міжнародно-правового характеру, що стосуються питань наукового дослідження.

Емпіричну основу дисертаційного дослідження становлять матеріали юридичної практики, статистичні дані та відомості конкретних соціологічних досліджень вітчизняних і зарубіжних дослідників у сфері діяльності прокуратур України та держав Європейського Союзу.

Наукова новизна отриманих результатів. Дисертація є однією з перших у вітчизняній науці праць, в якій на основі порівняльного дослідження комплексно розкриваються питання адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України та провідних країн ЄС.

У результаті сформульовано й обґрунтовано низку наукових положень, які виносяться на захист, зокрема:

уперше:

- запропоновано авторське визначення адміністративно-правового забезпечення прокуратури, під яким необхідно розуміти регламентований нормами адміністративного права комплексний процес, спрямований на створення всебічних умов належного функціонування органів прокуратури з метою реалізацію покладених на них функцій та повноважень, при цьому його необхідно поділяти на правові та не правові (організаційні та організаційно-правові) форми;

- на основі аналізу діяльності адміністративно-правового забезпечення органів прокуратури запропоновано авторське визначення методів діяльності прокуратури, під якими слід розуміти способи впливу та прийоми, притаманні прокуратурі, визначені Конституцією України та законодавством, у процесі реалізації покладених функцій з метою захисту прав, свобод людини та інтересів держави. До методів прокуратури віднесено примусовий, договірний, превентивний та заохочувальний;

- на основі історико-правового аналізу зародження, становлення та розвитку органів прокуратури в контексті адміністративно-правового забезпечення їх діяльності на теренах сучасної України виділено сім основних періодів: зародження основ прокуратури; козацьких визвольних

змагань; імперський, який поділяється на два етапи – «дореформенний» (1722-1864 рр.) та післяреформенний (1864-1917 рр.); західноукраїнський; існування Української Народної Республіки, який поділяється на три етапи – «УНР», «Гетьманату» та «Директорії»; радянський, який поділяється на чотири етапи – «довоєнний» (1933-1941), «воєнний» (1941-1945), «повоєнний» (1945-1978) та «конституційний» (1978-1991); відродженої української державності, який у себе включає два етапи – «пострадянський» (1991-2014) та «сучасний» (2014 – по теперішній час).

удосконалено:

- теоретичні знання щодо функціонування прокуратури у європейських державах, яка у більшості випадків пов'язана із віднесенням цього відомства до однієї з гілок влади;

- чинне законодавство України, шляхом внесення пропозицій щодо змін до Закону України «Про прокуратуру» в частині соціального забезпечення працівників прокуратури, підтримання публічного обвинувачення в суді, регламентації процесу призначення на посаду прокурора в Офіс Генерального прокурора та чіткого визначення функцій прокуратури;

- стандарти етичної поведінки працівників органів прокуратури шляхом введення на національному рівні Кодексу етичної поведінки прокурорів, що передбачає дотримання ними правил етичної поведінки відповідно до найвищих європейських стандартів, як під час виконання своїх функціональних обов'язків так і поза службою.

набули подальшого розвитку:

- теоретичні положення про адміністративно-правове забезпечення діяльності інституту прокуратури, зокрема, здійснено аналіз форм і методів діяльності прокуратури України та провідних країн Європейського Союзу, досліджено сутність і значення законодавчого регулювання адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України та провідних держав ЄС, а також вплив якості законодавства на діяльність прокуратури;

- теоретичні положення про механізм адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури нашої країни і його структури, зокрема, за рахунок впровадження передового досвіду провідних держав-членів Європейського Союзу;

- теоретичні положення про форми співпраці прокуратури України та держав ЄС, які покликані забезпечити високі стандарти діяльності даного правоохоронного органу і вдосконалити його адміністративно-правове забезпечення діяльності.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що в результаті проведеного дослідження сформульовано низку висновків, пропозицій та рекомендацій щодо удосконалення законодавства у сфері адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури нашої країни.

Одержані результати можуть бути використані у:

- науково-дослідній сфері – для подальшого наукового пошуку розв’язання теоретичних і практичних проблем адміністративно-правового забезпечення діяльності органів прокуратури (акт впровадження Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка від 24.04.2020 за №256/2-н);

- нормотворчій діяльності – як теоретичний матеріал в процесі розробки та удосконалення чинного законодавства у сфері адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України і впровадження передового досвіду провідних держав Європейського Союзу;

- правозастосовній діяльності – для удосконалення практики застосування норм чинного законодавства у сфері адміністративно-правового забезпечення діяльності органів прокуратури України (акт впровадження матеріалів дисертаційного дослідження в практичну діяльність Кіровоградської обласної прокуратури від 08.02.2021 за №09/1-170). Також, висновки та пропозиції, що містяться в дисертації можуть бути використані під час розробки змін і доповнень до нормативних актів, що регламентують здійснення своїх повноважень прокуратурою України;

- освітньому процесі – під час розробки навчальних посібників, лекцій, методичних рекомендацій, розділів підручників для студентів закладів вищої освіти та викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Актуальні проблеми адміністративного права та адміністративної реформи в Україні», «Проблеми реформування системи правоохоронних органів України» (акт впровадження Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка від 24.04.2020 за №256/2-н), а також у науково-дослідній роботі студентів вищих навчальних закладів України.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційного дослідження оприлюднювалися у виступах і тезах на Всеукраїнських та міжнародній науково-практичних конференціях, а також різного рівня семінарах, таких як: «Актуальні проблеми національного законодавства (м. Кропивницький, 18 жовтня 2016 року); «Українські перспективи у світовому розвитку» (м. Київ, 04 листопада 2016 року); «Актуальні проблеми національного законодавства» (м. Кропивницький, 18 квітня 2017 року).

Публікації. Основні положення та результати дисертації висвітлено у шести наукових статтях, чотири з яких опубліковано у фахових виданнях України та дві в наукових міжнародних виданнях (*Jurnalul juridic national: teorie si practica* і *Visegrad Journal on Human Rights*), а також в трьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, дев’яти підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 236 сторінок, з яких 207 сторінок – основний текст, 25 сторінок – список використаних джерел (250 найменувань) та додатки – 4 сторінки.

**СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ,
в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:**

1. Назарук С.Л. Прокурорське самоврядування-вагома складова у реформуванні органів прокуратури. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. № 43. Т. 2. С. 69-71.
2. Назарук С.Л. Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів - вагомий крок на шляху до європейського співтовариства. *Наукові записки. Серія: Право*. 2017. № 2. С. 142-145.
3. Назарук С.Л. Окремі аспекти розвитку та становлення інституту прокуратури. *Наукові записки. Серія: Право*. 2018. № 5. С. 114-119.
4. Окопник О.М., Назарук С.Л. Поняття та зміст адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури. *Наукові записки. Серія: Право*. 2019. № 7. С. 84-90.
5. Назарук С.Л. Адміністративно-правове забезпечення діяльності органів прокуратури України крізь призму порівняння з окремими країнами Європейського Союзу. *Jurnalul juridicnational: teorie si practica*. 2019. № 2 (36). Ч. 1. С. 47-49.
6. Назарук С.Л. Особливості діяльності прокуратури країн Європейського Союзу. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2019. № 6. С. 126-129.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Назарук С.Л. Прокурорське самоврядування-вагома складова у реформуванні органів прокуратури. *Актуальні проблеми національного законодавства: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Кропивницький, 18 жовт. 2016 р.)*. С. 119-123.
2. Назарук С.Л. Запровадження консультативної ради прокуратури, як один із кроків до європейських стандартів. *Українські перспективи у світовому розвитку: зб. матеріалів Наук.-практ. конф. молодих учених (м. Київ, 04 лист. 2016 р.)*. С. 95-96.
3. Назарук С.Л. Європейський Союз як напрям розвитку адміністративно-правового забезпечення діяльності органів прокуратури України. *Актуальні проблеми національного законодавства: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кропивницький, 18 квіт. 2017 р.)*. С. 141-144.

Характеристика особистості здобувача. Назарук Сергій Леонідович народився 22 листопада 1985 року у селищі міського типу Петрове Кіровоградської області.

У 2007 році закінчив Харківський національний університет внутрішніх справ та здобув вищу юридичну освіту за спеціальністю «Правознавство» та кваліфікацією – юрист.

Із 12 вересня 2007 року працює в органах прокуратури Кіровоградської області.

Має досвід роботи на різних прокурорсько-слідчих посадах, в тому числі керівного складу. Зокрема: із 12 вересня 2007 року по 25 квітня 2011 року працював на посаді помічника прокурора Петрівського району, з 26 квітня 2011 року по 18 липня 2013 року обіймав посаду старшого слідчого Знам'янської міжрайонної прокуратури. Із 19 липня 2013 року працював в апараті прокуратури області на посаді прокурора та старшого прокурора відділу нагляду за додержанням законів органами, які ведуть боротьбу з організованою злочинністю, а з 02 січня 2018 року його переведено на посаду заступника начальника відділу нагляду за додержанням законів територіальними органами поліції при провадженні досудового розслідування та підтримання державного обвинувачення управління нагляду у кримінальному провадженні прокуратури Кіровоградської області.

На даний час, після успішного проходження атестації, обумовленої реформою органів прокуратури, із 12 листопада 2020 року обіймає посаду начальника відділу нагляду за додержанням законів територіальними органами поліції при провадженні оперативно-розшукової діяльності, дізнання, досудового розслідування та підтримання публічного обвинувачення управління нагляду за додержанням законів Національною поліцією України та органами, які ведуть боротьбу з організованою та транснаціональною злочинністю Кіровоградської обласної прокуратури.

Має класний чин радника юстиції, а також численні заохочення, в тому числі нагороджений медаллю Богдана Хмельницького.

Член Незалежної професійної спілки працівників Кіровоградської обласної прокуратури та Української асоціації прокурорів.

Учасник Всеукраїнських та міжнародної науково-практичних конференцій, а також правових практикумів.

Автор 6 наукових публікацій з питань права.

Мови: українська, російська, англійська.

Одружений. Спільно з дружиною виховує доньку та сина.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана з правильним вживанням юридичної та спеціальної термінології. Стиль викладення в дисертації матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття.

У результаті попередньої експертизи дисертації Назарука С.Л. і повноти публікації основних результатів дослідження.

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Назарука С.Л. на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності прокуратури України та провідних країн Європейського Союзу: порівняльне дослідження».

2. Визнати, що за актуальністю, ступенем наукової новизни,

обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Назарука С.Л. відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167.

3. Рекомендувати дисертацію Назарука С.Л. на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності прокуратури України та провідних країн Європейського Союзу: порівняльне дослідження» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

**професор кафедри галузевого права
та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету
ім. В. Винниченка
доктор юридичних наук, професор**

В.Г.Грищенко

Рецензент:

**завідувач кафедри галузевого права
та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету
ім. В. Винниченка
доктор юридичних наук, професор**

В.М.Кондратенко

